

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Fastställt av
Chef VO Planering

Skapat av
Helena Rådbo

Dokumentdatum
2021-06-01

Gäller från
2021-06-01

Version
7.0

Ersätter
[Ersätter]

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig

Plankorsningar - Val av skyddsalternativ

Detta dokument ingår i Trafikverkets ledningssystem och är en del av säkerhetsstyrningssystemet för järnväg. Se *TDOK 2011:2 Förvalta Trafikverkets säkerhetstillstånd/säkerhetsstyrningssystem*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Innehåll

1	Syfte.....	4
2	Omfattning.....	4
3	Ansvar	4
4	Definitioner och förkortningar	5
5	Dimensionera plankorsningar.....	9
5.1	Ompröva ett skyddsalternativ	9
5.2	Bygga nya plankorsningar	11
5.3	Bygga om en plankorsning.....	12
5.4	När plankorsningar inte är tillåtna	12
5.5	Tillfälliga lösningar.....	13
5.5.1	När plankorsning saknas.....	13
5.5.2	Tillfälliga särskilda vägtransporter	14
5.5.3	Hinderdetektor ur funktion	14
5.5.4	Omledning av vägtrafik vid byggnation av planskild korsning.....	14
5.5.5	Tillfällig hastighetsnedsättning ska upphöra.....	14
5.5.6	Tillfälliga åtgärder vid evenemang	15
5.6	Plankorsningens trafikmiljö.....	15
5.7	Vägvakt	15
5.8	Ingen vägtrafik förekommer i plankorsningen.....	16
5.8.1	Stänga en plankorsning.....	16
5.8.2	Slopa en plankorsning.....	16
5.9	Ingen järnvägstrafik förekommer i plankorsningen.....	17
5.9.1	Trafiken på järnvägen har upphört	17
5.9.2	Trafiken på järnvägen är tillfälligt inställd	17
5.9.3	Järnvägstrafiken är sporadisk	17
5.10	Otillåten passage.....	17
6	Skyddsalternativ i plankorsningar.....	18
6.1	Vägklass (plk)	18
6.2	Tillåtna skyddsalternativ.....	19
6.3	Tillåtna skyddsalternativ i befintliga plankorsningar – Tabell 1.....	20
6.4	Val av nytt skyddsalternativ – Tabell 2	26
6.5	Plankorsningar med särskilda trafikförhållanden – Tabell 3.....	30
6.6	Alternativa val.....	31
6.7	Förvarningsljus	32

TDOK-nummer

TDOK 2015:0311

Version

7.0

6.8	Förenklad bevakning	32
6.9	Ägovägsbom	32
6.9.1	Ägovägsbom för lantbruk eller motsvarande	32
6.9.2	Ägovägsbom för skalskydd	33
6.10	Ljudsignaltavla.....	33
7	Förvaltningsdata för plankorsningar	34
7.1	Inventering.....	34
7.2	Löpande noteringar av risker	34
7.3	Vägklass (plk).....	34
7.4	Framkomlighetsklass	35
7.5	Nationell vägdatatabas NVDB	35
7.6	Plankorsningens identitet.....	35
7.7	Vägnamn	35
7.8	ID-nummer	35
7.9	Kilometertal.....	35
8	Uppföljning av önskade händelser och brister och trafiksäkerhetspåverkande faktorer	36
8.1	Uppföljning av önskade händelser	36
8.2	Uppföljning av sikt.....	36
8.3	Uppföljning av fordonsmagasin.....	37
8.4	Uppföljning av vägprofil	37
8.5	Brist näringsverksamhet.....	38
9	Resultat och dokumentation	39
9.1	Trafikverkets plankorsningar	39
9.2	Åtgärd, handlingsplan.....	39
9.3	Registrering av beslut enligt Vägmärkesförordningen (2007:90).....	39
9.4	Registreringsprincip	39
9.5	Övriga plankorsningar	39
10	Beslut enligt Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)	40
10.1	Infrastrukturförvaltarens beslut.....	40
10.2	Myndighetsbeslut	40
11	Referenser.....	41

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

1 Syfte

Detta dokument anger riktlinjer för Trafikverkets arbete med plankorsningar mellan väg- och järnvägstrafik, med syftet att åstadkomma en tillfredsställande trafiksäkerhet i korsningarna.

Dokumentet vänder sig till den som:

- föreslår och beslutar om skyddsalternativ i plankorsningar
- utreder, planerar, projekterar, bygger och underhåller järnväg eller väg med plankorsningar
- för Trafikverkets räkning yttrar sig i ärenden enligt Plan- och bygglagen (2010:900) och miljöbalken (1998:808)
- för Trafikverkets räkning handlägger beslut enligt *Vägmärkesförordningen* (2007:90).

2 Omfattning

Detta dokument innehåller riktlinjer för

- förvaltning av plankorsningar.
- val av skyddsalternativ i plankorsningar.
- slopande av plankorsningar.
- anordnande av plankorsningar.
- uppföljning av trafiksäkerhetspåverkande faktorer.

Dokumentet ska tillämpas av Trafikverket vid ny- och ombyggnad av järnväg men även i långsiktiga förbättringsplaner för befintliga banor. Se även *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar*.

Dokumentet kan även utgöra ett stöd för andra infrastrukturförvaltare än Trafikverket.

Dokumentet behandlar inte faunapassager och inte heller tekniska lösningar för plankorsningar.

3 Ansvar

Den som enligt *TDOK 2010:14, Trafikverkets arbetsordning* har ansvaret för trafiksäkerheten på järnväg ansvarar för att detta dokument hålls uppdaterat.

Ett undantag ska handläggas på följande sätt

- Ansvarig chef enligt arbetsordningen fattar beslut
- Undantaget ska vare diariefört
- Undantaget ska vara registrerat i dispensbanken.

Ett undantag ska innehålla följande

- Beskrivning varför ett undantag behövs
- En riskanalys enligt *TDOK 2020:0236 Metod för riskhantering vid ändringar gällande trafiksäkerhet järnväg (CSM RA)*

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

4 Definitioner och förkortningar

Följande definitioner och förkortningar gäller, om inte annat anges, endast detta dokument. I andra sammanhang kan det finnas andra definitioner för dessa termer och förkortningar

A-skydd	Trafikverksamhet för att förhindra eller begränsa rörelser med spårfordon inom ett begränsat område. Se vidare <i>TDOK 2015:0309 Trafikbestämmelser för järnväg, Modul 12, A-skydd</i> .
Blockerande tåg	Brist som innebär att ett tåg vid planenliga uppehåll riskerar att blockera en plankorsning.
Blockerande vägfordon	Brist som innebär att vägfordon kan komma att hindra andra vägfordon från att lämna korsningsområdet. Detta kan inträffa till exempel på grund av köbildning över spåret när fordon måste lämna företräde för att köra ut på en större väg.
Brist	Ett specifikt krav, för att en plankorsning ska anses vara felfri, är inte uppfyllt.
Bygdeväg	En landsväg med extra breda vägrenar avsedda för gång- och eller cykeltrafik och med ett smalt körfält i mitten avsett för annan trafik än gång- och eller cykeltrafik.
Infrastrukturförvaltare	Den som förvaltar järnvägsinfrastruktur och driver anläggningar som hör till infrastrukturen enligt <i>Järnvägslagen (SFS 2004:519)</i> .
ERTMS	European Rail Traffic Management System (ERTMS) är ett EU-gemensamt signalsystem för järnvägar med syftet att möjliggöra gränsöverskridande tågtrafik.
Enkelspår	Spår i en plankorsning där endast ett Järnvägsfordon i taget kan färdas. <i>Kommentar: Observera att enkelspår kan definieras annorlunda i annan dokumentation.</i>
Framkomlighetsklass	Med framkomlighetsklass menas den största fordonskombination som kan framföras <i>fram till plankorsningen</i> och sedan vidare på järnvägens andra sida.
Gång- och/eller cykelbana	Vägbana avsedd att användas enbart av gående och/eller cyklister.
Gångtrafik och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker	Brist som innebär att gående och/eller cyklister kan komma i klungor eller i stor utsträckning vara oerfarna. Det gäller exempelvis vid plankorsningar i närheten av större arbetsplatser, idrottsanläggningar, badplatser, vårdinrättningar, skolor och liknande.
Fordonsmagasin	I detta dokument en del av vägen där tillfälligt stillastående vägfordon kan förekomma utan att blockera plankorsningen.
Förenklad bevakning	Skyddsalternativ som innebär att ett järnvägsfordon passerar en plankorsning i låg hastighet och där föraren av järnvägsfordonet kan ha hjälp av en vakt. Se <i>TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar</i> .

TDOK-nummer
 TDOK 2015:0311

 Version
 7.0

Järnvägsfordon	Rullande materiel som kan framföras på järnvägsspår enligt <i>Järnvägslagen (SFS 2004:519)</i> .
Komplicerad trafikmiljö	Brist som innebär att förhållandena är sådana att man kan befara att vägtrafikanterns uppmärksamhet i avsevärd grad dras till annat än vägskyddsanläggningen eller ett annalkande tåg. Det kan gälla plan- eller profilmörhållanden, anslutande vägar, annan trafik, reklamskyltar eller något annat som distraherar invid eller på vägen.
Lokal väg	Som lokal väg räknas tillfartsväg till en enstaka bostadsfastighet eller fritidsfastighet och där näringsverksamhet knuten till fastigheten inte genererar ytterligare trafik över plankorsningen. Om det säsongvis förekommer ytterligare trafik, till exempel i anslutning till en badplats, ska vägen klassas som <i>vanlig väg</i>. Om trafik är möjlig till flera bostadsfastigheter eller fritidsfastigheter ska vägen klassas som <i>vanlig väg</i>.
Långsamtgående vägfordon	Brist som innebär att andelen traktorsläp, jordbruksmaskiner eller motsvarande, som regelbundet trafikerar plankorsningen bedöms vara betydligt större än genomsnittet på likartade vägar (gäller inte ägovägar).
Nedsänkt spår	Spår förlagt i en vägbana eller på en öppen hårdgjord yta till exempel ett hamnområde.
Näringsverksamhet	En kommersiell verksamhet (vanligtvis småskalig), exempelvis uthyrning av sportutrustning, odling med självplockning, gårdbutik osv. Kan anges som en notering i Plk-webb för en viss plankorsning.
Närsikt	Avstånd längs banan som är beroende av banans största tillåtna hastighet och på vilket en vägtrafikanter 3 – 5 meter från närmaste räl kan se ett tåg som närmar sig plankorsningen. <i>Närsikt minst 10 sekunder</i> betyder att ett tåg ska synas i minst 10 sekunder innan detta når fram till plankorsningen. Se vidare <i>TDOK 2020:0126, Plankorsning, siktmätning</i> .
Ouppfyllda siktkrav	Brist som innebär att kravet <i>närsikt minst 10 sekunder</i> inte är uppfyllt.
Plankorsning	I detta dokument används termen plankorsning för en korsning i samma plan mellan järnväg och väg.
	<i>Kommentar: Definitionen i Förordning om vägtrafikdefinitioner (SFS 2001:651), är mer avgränsande eftersom begreppet "väg" där har en snävare innebörd. Dessutom förutsätts där att järnvägen är anlagd på en "särskild banvall". Många plankorsningar enligt detta dokument är därför inte plankorsningar enligt Trafikförordningen.</i>
Planskild korsning	En korsning i skilda plan mellan järnväg och väg (vägbro, vägport, gångbro eller gångtunnel).

TDOK-nummer

TDOK 2015:0311

Version

7.0

Plattformsövergång	En plankorsning mellan en gångväg, belägen vid eller intill en plattform, och spår på egen banvall. En plattformsövergång kan vara avsedd även för trafik med vägfordon till och från plattformen.
Plk-webb	It-system avsett för att lagra, uppdatera och presentera data för plankorsningar i Sverige.
Påspårningsplats	Särskilt anordnad plats där vägfordon som är utrustade för att även kunna framföras på järnväg kan överföras från väg till spår eller omvänt. En påspårningsplats är åtkomlig från enbart ena sidan av banan.
Serviceväg	Plankorsning avsedd för interna transporter i samband med verksamhet inom järnvägens spårområde eller annan verksamhet i samband med avstängt spår samt där åtgärder som förhindrar obehörig vägtrafik har vidtagits. • Serviceväg med regelbunden vägtrafik: Årsmedeldygnstrafik, ÅDT > 1• Serviceväg med sporadisk vägtrafik: ÅDT < 1• Serviceväg utan vägtrafik: Plankorsning försedd med ett fysiskt hinder som inte går att avlägsna med enbart handhållna verktyg i de fall plankorsningen inte övervakas på något annat sätt. När det står enbart <i>serviceväg</i> i den löpande texten menas alla ovanstående varianter.
Skoteröverfart	En plankorsning anpassad för snöskoter.
Skyddsalternativ	En kombination av skyddsanordningar som finns i en viss plankorsning. Kan även vara inget skydd alls. Ett skyddsalternativ kännetecknas av en kod beskriven i <i>TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar</i> .
Skyddsanordningar	I detta dokument utrustning eller åtgärder som är till för att göra vägtrafikanten uppmärksam på en plankorsning och de faror som finns vid passage av denna. Skyddsanordningar kan vara antingen <i>passiva</i> , exempelvis vägmärken, eller <i>aktiva</i> i form av vägskyddsanläggningar eller vägvakter.
Sth	<i>Största tillåtna hastighet</i> , anger den största tillåtna hastigheten för något järnvägsfordon vid plankorsningen uttryckt i km/h för något spår och någon körriktning.
Särskilda risker	Se definitionerna ”Gångtrafik och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker” och ”Vägfordon som innebär särskilda risker”.
Två samtidigt farbara spår	Spår i en plankorsning med minst två spår där spårgående fordon kan färdas oberoende av varandra.
Tättbebyggt område	Område som kommunen genom en lokal trafikföreskrift beslutat vara tättbebyggt med stöd av <i>Trafikförordningen (1998:1276)</i> .
Vandringsled	En upptrampad, röjd och oftast uppmärkt gångstig avsedd för rekreation och motion.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Vanlig väg	En väg som inte är något av lokal väg, gång- och/eller cykelbana, ägoväg, serviceväg, vandringsled, gångstig, plattformsovergång, skoteröverfart, vandringsled, väg och spår kombinerat eller påspårningsplats.
Väg	I detta dokument avses med <i>väg</i> den avgränsade yta avsedd att användas av vägtrafikanter i en plankorsning. <i>Kommentar: Förordning (2001:651) om vägtrafikdefinitioner har en snävare definition:</i> 1. En sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon, 2. en led som är anordnad för cykel, 3. en gång- eller ridbana invid väg enligt 1 eller 2.
Vägbredd	Anger minsta vägbredden mellan vägbanekanterna (inte vägmarkeringarna) uppmätt 0 - 25 m före plankorsningen.
Vägfordon som innebär särskilda risker	Brist som innebär att vägfordon som kan ge svåra följder vid en olycka, bedöms förekomma betydligt mer frekvent än genomsnittet på likartade vägar. Det kan gälla exempelvis transporter av farligt gods, tunga transporter, bussar eller skolskjutsar.
Väghållare	Den som ansvarar för vägens byggande och drift. En väghållare kan vara statlig, kommunal eller enskild.
Väghållningsmyndighet	Då staten är väghållare, den till Trafikverket hörande regionala förvaltning som regeringen bestämmer och, då en kommun är väghållare, den kommunala nämnd som kommunfullmäktige utser därtill. Se <i>Väglagen (1971:948)</i>. Vid enskild väg är kommunen väghållningsmyndighet inom tätbebyggt område och staten utanför tätbebyggt område.
Väglklass (plk)	Väglklass (plk) beskriver vägens ändamål och vägtrafik i en plankorsning.
Vägskyddsanläggning	Gemensam benämning för <i>aktiva skyddsanordningar</i> med signaler och/eller bommar som varnar vägtrafikanter för järnvägsfordon som närmar sig plankorsningen.
Vägtrafikant	I detta dokument används termen <i>vägtrafikant</i> med samma betydelse som <i>trafikant</i> enligt definitionen i <i>Förordning om vägtrafikdefinitioner (SFS 2001:651)</i> , för att inte förväxlas med den som färdas på järnvägen.
ÅDT	Årsmedeldygnstrafik. Det under ett år genomsnittliga trafikflödet per dygn mätt som vägfordon per dygn.
Ägoväg	1. En intern förbindelseväg mellan en fastighets ägor. 2. En väg avsedd för transporter för en eller flera fastigheters jord- och/eller skogsbruk.
Ägoväg + vandringsled	En ägoväg där det även frekvent förekommer gående.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5 Dimensionera plankorsningar

Detta avsnitt avser plankorsningar på järnvägar där minst ett spår förvaltas av Trafikverket.

Plankorsningen ska dimensioneras enligt den järnvägstrafik som är möjlig enligt gällande/planerad Järnvägsnätsbeskrivning.

När Trafikverket yttrar sig vid samråd, exempelvis enligt Plan- och bygglagen (2010:900) och tillståndsärenden enligt miljöbalken (1998:808), ska Trafikverket bevaka att trafiksäkerhetskraven tillgodoses så att framtida passager över järnvägen kan ske på ett säkert sätt.

5.1 Ompröva ett skyddsalternativ

När någon av följande förändringar, enligt tabellen nedan, planeras måste plankorsningarnas skyddsalternativ omprövas enligt *Tabell 2* och *Tabell 3* och trafikmiljön ses över. Förändringar ska identifieras så tidigt som möjligt exempelvis vid beställning av utredningar (där plankorsningar kan komma att påverkas).

Förändring	Plankorsningar som ska omprövas
Förändrad markanvändning, exempelvis etablering av bostäder och/eller ny näringsverksamhet Vägtrafiken leds om	Plankorsningar som kommer att få ett ökat trafikflöde på vägen (inklusive gående)
Ändring av en plattformens längd, bredd eller höjd	Plattformsövergång
Förändringar av vägen	Plankorsning där vägen blir kompletterad med gångbanor och/eller cykelbanor Plankorsning där vägen får en annan Vägklass (plk), utom i de fall där en felaktig uppgift korrigeras. Vägens hastighet över plankorsningen höjs
Åtgärder som leder till ökad sth på banan	Plankorsningar där sth kommer att höjas. (Sth över en specifik plankorsning får höjas först när denna har ett korrekt skyddsalternativ för den högre hastigheten enligt <i>Tabell 2</i> eller <i>Tabell 3</i> .)
Åtgärd som leder till ökad tåglängd	Plankorsningar som kan komma att få bristen <i>blockerande tåg</i> .

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Förändring	Plankorsningar som ska omprövas
Kapacitetshöjning	Plankorsning på sträcka som upprustas med • ERTMS • Fjärrstyrning • Elektrifiering • Ökad största tillåtna axellast (STAX) • Ökad kapacitet i linjeblockering.
Ombyggnader där spårsystemet ändras i plankorsningen eller i dess närhet. Bygge av ny plattform Ny driftplats Byte av signalställverk Samtidig infart	Plankorsning som berörs av förändringen Plankorsning där vägskyddsanläggningen signaltekniskt berörs av förändringen Plankorsning som kan få ökade väntetider för vägtrafiken. Plankorsningar som kan komma att få bristen <i>blockerande tåg</i> .
När en vägskyddsanläggning byts ut i sin helhet	Plankorsning som berörs av förändringen
När underhållet på en banan ska återupptas enligt <i>TDOK 2014:0116 Avveckling av järnväg</i> .	Samtliga berörda plankorsningar
När en stängd plankorsning åter ska tas i drift	Berörd plankorsning

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.2 Bygga nya plankorsningar

Trafikverket ska ha en aktiv roll i samhällsplaneringen, exempelvis vid samråd om detaljplaner, och verka för bra trafiklösningar.

Nya plankorsningar får byggas i följande fall under förutsättning att kraven i *Tabell 2* och *Tabell 3* uppfylls:

- Ny plankorsning får byggas om den övertar vägtrafik från en annan plankorsning som slopas och sth är högst 160 km/h.
- Ny plattformsovergång får byggas.
- Ny skoteröverfart eller en ny vandringsled får byggas om det behövs för att främja det rörliga friluftslivet.
- Ny plankorsning för gång- och cykeltrafik får byggas om det behövs för att tillgodose behovet av passagemöjligheter över järnvägen.
- Ny påspårningsplats får byggas.
- Ny serviceväg får byggas.
- Ny plankorsning får byggas innanför skalskydd, t ex inom en industrifastighet.
- Ny plankorsning får byggas över ett spår med sth 40 km/h om kommunen så beslutar i detaljplan eller liknande.
- När en planskild korsning ska ersätta en plankorsning, se *avsnitt 5.5.4*.

Nya plankorsningar ska i övrigt uppfylla krav som framgår av annan dokumentation, exempelvis

- *Krav för vägars och gators utformning, (VGU),*
- *Trafikverkets Publikation 2015:237 Utformning av den fysiska miljön på stationer för personer med funktionsnedsättning*
- *Trafikverkets publikation 2020:089, Projektering och byggande av enskilda vägar.*

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.3 Bygga om en plankorsning

När en plankorsning byggs om ska kraven i Tabell 2 och Tabell 3 uppfyllas. I nedanstående fall kan Tabell 1 tillämpas istället för Tabell 2, där alternativet *tillåtet* går att uppfylla:

Åtgärd
Plankorsning som får ändrad vägbredd
Komplettera med ytterligare signaler/kryssmärken utan att skyddsalternativet ändras
Installera pyramidmattor
Sätta upp hägnad
Bygga av P-plats
Sätta upp belysning
Tillfällig plankorsning vid bygge av planskildhet
Ny separat gång- och cykelbana får byggas invid en befintlig plankorsning.
Utökning av antalet samtidigt farbara spår där sth är högst 40 km/h.

Krav för vägars och gators utformning, (VGU), ska uppfyllas där så är ändamålsenligt. Kraven i *VGU* ska i första hand tillämpas vid nybyggnation

5.4 När plankorsningar inte är tillåtna

Plankorsning, där vägklass (plk) är något annat än serviceväg eller påspårningsplats, är *inte* tillåten i något av dessa fall:

- En nybyggd järnvägssträcka där sth överstiger 40 km/h.
- En nybyggd järnvägssträcka med sth överstigande 40 km/h ersätter eller kompletterar en befintlig järnvägssträcka.
- En banans största tillåtna hastighet ändras från en lägre sth till en sth överstigande 160 km/h.
- En befintlig plankorsning förses med flera spår så att simultana tågrörelser över plankorsningen blir möjliga samt att sth överstiger 40 km/h på något av spåren i plankorsningen.
- I de fall järnvägen byggs om så att bristen *blockerande tåg* sannolikt uppstår.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.5 Tillfälliga lösningar

5.5.1 När plankorsning saknas

I vissa situationer behöver järnvägen korsas på grund av tillfälliga behov, till exempel vid avverkning av skog eller vid tillfälliga transporter. Det kan lösas med något av följande alternativ:

- **Alt 1:** Bygg en plankorsning och förse den med skydd enligt reglerna för ägoväg i Tabell 2. Slopa den när arbetet är klart. En sådan plankorsning får finnas i högst ett år.
- **Alt 2:** Behovet av att kunna korsa järnvägen hanteras genom att järnvägstrafiken stängs av med ett A-skydd. Infrastrukturförvaltaren ska hindra att vägfordon kan passera över spåret under den tid som ett A-skydd inte är anordnat. Hindret ska inte gå att ta bort med handkraft.

Trafikverket och en markägare kan, när inga andra lösningar finns, i ett avtal komma överens om framtida passager av järnvägen för ett tillfälligt ändamål. För ett sådant avtal gäller:

- Avtalet ska vara försett med ett diarienummer som ska vara noterat i ett it-system och där vara knutet till en viss sträcka på banan. Via it-systemet ska avtalsdokumentet vara spårbart.
- Behovet att korsa banan ska finnas högst vartannat år.
- Det ska inte finnas något servitut (exempelvis i en stängd plankorsning) som tillgodoser behovet ändå.
- Maximal kalendertid som passage ska vara möjlig ska vara högst 30 dagar.
- Trafikverket får tillhandahålla A-skydd högst fem arbetsdagar kostnadsfritt per tillfälle.

Följande punkter ska vara dokumenterade i avtalet:

- Platsen ska beskrivas genom att ange bandelsnummer samt kilomentertal (från km +m – till km +m) enligt banans längdmätning.
- Uppgift om vart markägaren ska vända sig vid behov att korsa banan.
- Hur lång tid i förväg en sådan anmälan måste ske
- Kostnader
- Krav på säkerhetsåtgärder när passagen öppnas
- Krav att användaren ska vara beredd att medverka vid en riskbedömning
- Antal dagar som överfart ska vara möjlig
- Krav för de fordon som ska kunna utnyttja plankorsningen.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.5.2 Tillfälliga särskilda vägtransporter

Vissa vägtransporter kräver tillstånd för att få framföras på det allmänna vägnätet. En sådan transport kan innebära risker vid passage av en plankorsning. När en sådan transport ska passera en plankorsning ska minst följande risker bedömas och vid konstaterad risk även hanteras:

- Transporten hinner inte passera plankorsningen innan ett tåg kommer.
- Transporten har svårigheter att passera plankorsningen pga dess bredd, längd eller höjd.

5.5.3 Hinderdetektor ur funktion

Om en hinderdetektor är ur funktion ska hastigheten vid plankorsningen justeras. Vad som ska gälla i varje enskilt fall beror på trafikförhållandet där hinderdetektorn är installerad.

Trafikförhållande	Åtgärd
Hög sth	Justera sth enligt tabell 2 till ett skyddsalternativ där hinderdetektor inte finns som krav.
Trafikförhållande enligt <i>Tabell 3</i>	Justera sth till högst 40 km/h

5.5.4 Omledning av vägtrafik vid byggnation av planskild korsning

När en planskild korsning ska ersätta en plankorsning vid samma position, behöver vägtrafiken ledas om under byggtiden. I detta fall får en plankorsning byggas under om samtliga följande villkor uppfylls:

- Plankorsningen slopas när den planskilda korsningen är tagen i bruk.
- Tabell 2 eller Tabell 1 ska tillämpas (där alternativet *tillåtet* går att uppfylla).

5.5.5 Tillfällig hastighetsnedsättning ska upphöra

När sth tillfälligt har sänkts på grund av brister i infrastrukturen får hastigheten återställas till den ursprungliga om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- Bristen ska vara åtgärdad.
- Kraven i *Tabell 3* ska uppfyllas.
- Kraven i *Tabell 1* ska uppfyllas. Alternativet "tills vidare" får då inte tillämpas.
- När sth sänktes togs beslut att återställa sth till den ursprungliga.

I de fall hastigheten ska vara högre än den ursprungliga gäller *Tabell 2* och *Tabell 3*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.5.6 Tillfälliga åtgärder vid evenemang

Om det finns risker för publik som färdas på vägen eller till fots i samband med evenemang ska följande gälla för en berörd plankorsning:

- Riskbedömning ska genomföras tillsammans med arrangören samt berörda funktioner i samhället.
- Vidta beslutade åtgärder enligt riskbedömningen.
- Vidta i åtgärder enligt *Säkerhetsguide för evenemang* utgiven av MSB
- Övriga åtgärder enligt *Ordningsslagen (SFS 1993:1617)*.

Järnvägstrafiken ska om möjligt kunna pågå utan inskränkningar.

5.6 Plankorsningens trafikmiljö

När en plankorsnings skyddsalternativ omprövas enligt avsnitt 5.1 ska följande utredas:

- Om det finns behov av separat gång- och cykelbana
- Om antal körfält och vägbredden tillgodoser vägtrafikens behov
- Om eventuella fordonsmagsin är tillräckliga
- Om det finns behov av intrångsskydd
- Om det finns behov av plankorsningsskärmar
- Om befintliga gångfällor uppfyller sitt syfte

Utredningen ska vara ett underlag för projekteringen. I de fall en sådan utredning är äldre än två år ska dess innehåll revideras innan projekteringen påbörjas.

Se även *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar*.

5.7 Vägvak

Det ska i följande fall finnas en vägvakt som manuellt bevakar en plankorsning, som förvaltas av Trafikverket:

- när en vägskyddsanläggning är felaktig (varnar inte när tåg kommer eller varnar även om tåg inte kommer)
- vid arbete på spåret som påverkar vägskyddsanläggningen
- när vägskyddsanläggningen tillfälligt har tagits ur bruk, helt eller delvis, så att den inte på ett säkert sätt kan varna vägtrafikanter
- när det, till exempel på grund av en tillfällig ökning av vägtrafiken, behövs i en plankorsning utan vägskyddsanläggning.
- Om det framgår av en trafikordningsplan (TA-plan)

Vägvakten ska vara utrustad och ge tecken enligt *Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)*, där vägvakten benämns *vakt*.

Det ska finnas fler än en vägvakt i en plankorsning om förhållandena på platsen kräver detta. Sådana plankorsningar ska vara sökbara i ett it-system och åtkomligt för den som för Trafikverkets räkning ska tillhandahålla vägvakter.

Se även *TDOK 2016:0045 Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ, Modul 7*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.8 Ingen vägtrafik förekommer i plankorsningen

5.8.1 Stänga en plankorsning

Om det är uppenbart att en plankorsning inte längre används ska den om möjligt stängas. Kännetecken kan vara att vägbanan i spåret saknas och/eller att vägen fram till plankorsningen är oframkomlig.

För att en plankorsning ska anses vara stängd krävs att:

- Den väg som tidigare korsade spårområdet ska vara borttagen.
- Vägbeläggning i spåret ska vara borttagen.
- Diken ska i förekommande fall vara återställda.
- Stängselöppningar ska inte finnas.
- Kryssmärken, bommar, ljussignaler och ljudsignaler ska vara borttagna.
- Elskyddsportaler ska vara borttagna.
- Korsningen ska vara registrerad som stängd i it-systemet Plk-webb.

En plankorsning registrerad som stängd ska åter sättas i drift om ovanstående krav för att stänga en plankorsning inte är uppfyllda. Om banan har förändrats (se *avsnitt 5.1*) ska plankorsningens skyddsalternativ väljas enligt *Tabell 2* annars *Tabell 1*.

En stängd plankorsning behöver inte besiktigas eller underhållas. Formellt finns plankorsningen kvar och kan i en framtid komma att åter tas i drift.

En stängd plankorsning ska om möjligt slopas.

5.8.2 Slopa en plankorsning

Plankorsningar ska om möjligt slopas, under förutsättning att detta inte kommer i konflikt med behovet att kunna korsa järnvägen säkert. Gåendes ovilja att ta omvägar måste beaktas.

När en plankorsning slopas, ska kraven i *avsnitt 5.8.1* vara uppfyllda. Servitut som gäller nyttjande av plankorsningen ska i förekommande fall vara upphävda på en bana som inte är nedlagd.

På en tidigare bansträckning där spåret har rivits upp ska alla förekommande plankorsningar vara registrerade som slojade oavsett om plankorsningen har ett servitut eller inte.

En plankorsning registrerad som slopad i it-systemet Plk-webb kan inte åter sättas i drift.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

5.9 Ingen järnvägstrafik förekommer i plankorsningen

5.9.1 Trafiken på järnvägen har upphört

När en järnväg inte längre ska trafikeras ska kryssmärken och skyddsanordningar ses över:

- Alt 1: Banan har ingen trafik men något beslut att upphöra med underhållet enligt *TDOK 2014:0116 Avveckling av järnväg* finns inte: Befintliga skyddsanordningar ska behållas. Driftläget ska vara *I drift*.
- Alt 2: Banan är nedlagd eller beslut har tagits att upphöra med underhållet av banan enligt *TDOK 2014:0116 Avveckling av järnväg: Ljussignaler, ljudsignaler och bommar* ska i förekommande fall tas bort. *Kryssmärken* ska vara kvar. Övriga vägmärken ska anpassas till förhållandena på platsen. Driftläget ska vara *I drift*.
- Alt 3: Banan är nedlagd och spåret i plankorsningen finns inte kvar: *Kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler och bommar* ska tas bort. Plankorsningen ska vara registrerad som slopad.

Åtgärderna kräver i förekommande fall beslut enligt *Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)*

Så länge som plankorsningen existerar måste berörd utrustning besiktigas i tillämpliga delar, siktförhållanden behöver dock inte kontrolleras.

5.9.2 Trafiken på järnvägen är tillfälligt inställd

När trafiken på banan är tillfälligt inställd (exempelvis på grund av banarbete) ska skyddsanordningarna om möjligt vara i drift som vanligt. Om vägskyddsanläggningar riskerar att varningssignalera obefogat ska följande åtgärder vidtas:

- Bommar ska antingen spärras i upplyft läge eller demonteras
- Signaler mot vägen ska täckas över
- Kryssmärken ska vara kvar
- Övriga vägmärken ska vara anpassade till förhållandena på platsen

Åtgärderna kräver beslut enligt *Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)* om dessa inte framgår av en trafikordningsplan.

5.9.3 Järnvägstrafiken är sporadisk

I de fall järnvägstrafiken i en plankorsning väsentligen och varaktigt har minskat kan skyddsalternativet ändras, exempelvis från helbommar till kryssmärken, under förutsättning att kraven i *Tabell 2* uppfylls.

5.10 Otillåten passage

En otillåten passage kännetecknas av att järnvägen uppenbart passeras utan att infrastrukturförvaltaren har medgett detta.

Om otillåtna passager förekommer ska infrastrukturförvaltaren vidta åtgärder så att den berörda trafiken styrs till att korsa järnvägen på ett tillåtet sätt. Passagemöjligheter kan behöva ses över och vid behov förbättras. Se även avsnitt *5.2 Bygga nya plankorsningar*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6 Skyddsalternativ i plankorsningar

En plankorsning har alltid ett grundskydd som är något av följande:

- Helbommar
- Halvbommar
- Ljus- och ljudsignaler
- Ljussignaler (enbart)
- Ljudsignaler (enbart)
- Kryssmärke
- Oskyddad

Ett grundskydd kan kombineras med ett eller flera tilläggskydd. Tilläggskydden och hur dessa kan kombineras med grundskydden beskrivs närmare i *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar*.

Vid plankorsningar kan det också finnas annat än grundskydd och tilläggskydd, exempelvis förvarningsljus, ljudsignaltavlor och intrångsskydd.

Grundskyddet *Oskyddad* har ibland av läsbarhetsskäl utlämnats i tabellerna below i de fall där det finns ett tilläggskydd.

6.1 Vägklass (plk)

Vägklass (plk) beskriver vägens ändamål och dess trafik i en plankorsning. Vägklass (plk) är avgörande för skyddsalternativet i en plankorsning. Plankorsningar som Trafikverket förvaltar ska ha någon vägklass (plk) enligt följande:

- Bygdeväg
- Vanlig väg
- Lokal väg
- Ägoväg
- Ägoväg + vandringsled
- Gång och/eller cykelbana
- Vandringsled eller gångstig
- Skoteröverfart
- Serviceväg utan vägtrafik (exempelvis räddningsväg)
- Serviceväg med sporadisk vägtrafik
- Serviceväg med regelbunden vägtrafik
- Påspårningsplats
- Plattformsövergång
- Väg och spår kombinerat

Se även avsnitt 4.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.2 Tillåtna skyddsalternativ

Vilka skyddsalternativ som är tillåtna framgår av *Tabell 1* och *Tabell 2*.

- *Tabell 1* gäller en befintlig plankorsning så länge inget förändras och plankorsningen ligger kvar som den gjort under lång tid. Det är möjligt att ändra förutsättningarna i en befintlig plankorsning så att kraven enligt alternativet ”tillåtet” uppfylls i *Tabell 1*.
- *Tabell 2* gäller vid ombyggnad eller omprövning av skyddsalternativ samt vid byggande av ny plankorsning.
- *Tabell 3* kompletterar *Tabell 2* för plankorsningar med särskilda trafikförhållanden.

Tillåtet tills vidare enligt *Tabell 1* innebär att skyddsalternativet är tillåtet under följande förutsättningar:

- Det finns en beslutad åtgärd i ett planeringsunderlag, en handlingsplan eller motsvarande.
- Åtgärden ska leda fram till att skyddsalternativet uppfyller kraven enligt *Tabell 1* (förutom ”tillåtet tills vidare”), *Tabell 2* eller *Tabell 3*.

Beslutade åtgärder ska hanteras i it-systemet Plk-webb.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.3 Tillåtna skyddsalternativ i befintliga plankorsningar – Tabell 1

Tabellen redovisar om ett visst skyddsalternativ i en plankorsning ska anses som *tillåtet* eller *tillåtet tills vidare*.

Tabell 1. Tillåtna skyddsalternativ i befintliga plankorsningar

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 - 200
Helbommar (gula) utan hinderdetektor	På alla vägar utom ägoväg och påspårningsplats upp till 160 km/h: <i>Tillåtet</i> Över 160 km/h: <i>Tillåtet vid gång- och/eller cykelbana</i> Sth över 160 km/h, med tilläggsskyddet fördröjd bomfällning: <i>Tillåtet tills vidare</i> På ägoväg upp till 160 km/h: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
Helbommar (gula) med hinderdetektor	På alla vägar utom ägoväg och påspårningsplats: <i>Tillåtet</i>		
Helbommar (gula) kombinerat med ägovägsbom utan hinderdetektor	Ägoväg: <i>Tillåtet</i>		Ägoväg på enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>
Helbommar (gula) kombinerat med ägovägsbom med hinderdetektor	Ägoväg: <i>Tillåtet</i>		
Helbommar (vita)	Vid plattformsovergång: <i>Tillåtet</i>		Vid plattformsovergång: <i>Tillåtet tills vidare</i>
Helbommar (vita), Gula ljussignaler (med texten "Stop") och ljudsignaler	Upp till sth 40 km/h: Serviceväg med regelbunden trafik: <i>Tillåtet</i>	-	-
Halvbommar	På alla vägar utom bygdeväg, serviceväg, ägoväg och påspårningsplats: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Ljus- och ljudsignal (utan gångfälla)	Enkelspår: <i>Tillåtet</i> Upp till sth 40 km/h: Enkelspårig järnväg med nedsänkt spår i samma körfält: <i>Tillåtet</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i>	Enkelspår och vanlig väg: <i>Tillåtet tills vidare</i> Enkelspår och annan väg än vanlig väg: <i>Tillåtet</i>	-
Ljus- och ljudsignaler (gula ljussignaler med texten ”Stop”)	Vid plattformsovergång och serviceväg med regelbunden vägtrafik: <i>Tillåtet</i>		-
Ljus- och ljudsignaler kombinerat med ägovägsbom	Sth upp till 160 km/h och Ägoväg eller Ägoväg + vandringsled: <i>Tillåtet</i>		
Ljus- och ljudsignaler kombinerat med ägovägsbom och hinderdetektor	Ägoväg: <i>Tillåtet</i>		
Ljus- och ljudsignal med gångfälla	<i>Tillåtet</i>	Gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i> Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter): <i>Tillåtet</i>	
Ljus- och ljudsignal med öppningsbar gångfälla	Enkelspår: <i>Tillåtet</i>	<i>Tillåtet tills vidare</i>	-
Ljussignal (utan ljudsignal)	Upp till sth 40 km/h: <i>Tillåtet</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Ljudsignal (utan ljussignal)	Enbart gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i> Enbart gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i> Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tätbebyggt område, enkelspår: <i>Tillåtet</i>		-
Kryssmärke	Alla vägar utom Vanlig väg på enkelspår och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i>		-
	Vanlig väg och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Vanlig väg och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i>	Vanlig väg: <i>Tillåtet tills vidare</i>	

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Kryssmärke med stopplikt	Alla vägar utom Vanlig väg på enkelspår och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i>	Vanlig väg och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Vanlig väg och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i>	Skoteröverfart, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>
Kryssmärke med ägovägsbom	Ägoväg, serviceväg med sporadisk trafik, eller påspårningsplats: <i>Tillåtet</i>		Ägoväg, serviceväg med sporadisk trafik, eller påspårningsplats på enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>
Kryssmärke med ägovägsbom och hinderdetektor	Ägoväg: <i>Tillåtet</i> Serviceväg med sporadisk trafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet (även när sth överstiger 200 km/h)</i>		
Kryssmärke med gångfälla	Enkelspår och närsikt minst 10 s och gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i> Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tätbebyggt område, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet</i>		Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tätbebyggt område, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Kryssmärke med öppningsbar gångfålla	Upp till sth 40 km/h och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i> Upp till sth 40 km/h och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i> Sth över 40 km/h: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
Oskyddad med gångfålla	Enkelspår och närsikt minst 10 s och gång- och/eller cykeltrafik som inte innebär särskilda risker: <i>Tillåtet</i> Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i> Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i> Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker: <i>Tillåtet tills vidare</i> Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tättbebyggt område, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet</i>	Vandringsled (eller gångstig som leder till enstaka fastigheter), ej tättbebyggt område, närsikt minst 10 s, enkelspår: <i>Tillåtet upp till sth 160 km/h</i>	
Oskyddad med ägovägsbom	Serviceväg med sporadisk trafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet (även när sth överstiger 200 km/h)</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Nuvarande skyddsalternativ (Tabell 1)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Oskyddad	Ägoväg på enkelspår och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet (kryssmärke får sättas upp)</i>		Serviceväg utan trafik: <i>Tillåtet</i>
	Vid enkelspår, väg som inte är ägoväg och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet tills vidare (kryssmärke får sättas upp)</i>		Serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet tills vidare</i>
	Enkelspår och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare (kryssmärke får sättas upp)</i>		
Två samtidigt farbara spår: <i>Tillåtet tills vidare</i>			
	Serviceväg utan trafik: <i>Tillåtet</i>		
	Serviceväg med regelbunden vägtrafik, sth över 10 km/h: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
	Serviceväg med sporadisk trafik: <i>Tillåtet</i>	Serviceväg med sporadisk trafik, serviceväg med regelbunden vägtrafik eller påspårningsplats: <i>Tillåtet tills vidare</i>	
	Serviceväg med regelbunden vägtrafik, sth 10 km/h och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i>		
	Påspårningsplats: <i>Tillåtet</i>		
Oskyddad med E-signal	<i>Tillåtet tills vidare</i>		
Kryssmärke med E-signal			
Kryssmärke med E-signal och Stopplik			
Oskyddad med öppningsbar gångfälla	Upp till sth 40 km/h och närsikt minst 10 s: <i>Tillåtet</i>		
	Upp till sth 40 km/h och närsikt mindre än 10 s: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
	Sth över 40 km/h: <i>Tillåtet tills vidare</i>		
Varningsmärke A36 med förvarningsljus	Serviceväg med sporadisk trafik eller serviceväg med regelbunden vägtrafik och sth upp till 40 km/h: <i>Tillåtet</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.4 Val av nytt skyddsalternativ – Tabell 2

Tabell 2 visar tillåtna skyddsalternativ och som ska användas vid givna hastigheter på banan samt övriga förhållanden. Tabellen ska tillämpas när en *befintlig plankorsning ska få ett omprövat skyddsalternativ* eller i de fall när en ny plankorsning får byggas, se även *avsnitt 5.2* och *avsnitt 5.4*.

Kommentar: Notera att utökning av en befintlig plankorsning med flera spår inte är tillåten i de fall som anges i *avsnitt 5.4*.

Med ”banans hastighet” menas den högsta hastigheten (sth) för något spår i plankorsningen och för någon körriktning.

Oavsett skyddsalternativ får en plankorsning inte vara belägen så att den får bristen *blockerande tåg*.

Tabell 2. Val av skyddsalternativ utifrån vägklass (plk) banans hastighet, närsikt och antal spår

Vägklass (plk) (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 – 200
Vanlig väg som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke</i> eller <i>kryssmärke och stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>	<i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>	Sth upp till 160 km/h: <i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i> Sth över 160 km/h: <i>Helbommar</i> och <i>hinderdetektor</i>
Vanlig väg som korsar två samtidigt farbara spår	<i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>		<i>Helbommar</i> och <i>hinderdetektor</i>
Lokal väg som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke</i> eller <i>kryssmärke och stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>		Sth upp till 160 km/h: <i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i> Sth över 160 km/h: <i>Helbommar</i> och <i>hinderdetektor</i>
Lokal väg som korsar två samtidigt farbara spår	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke</i> eller <i>kryssmärke och stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>	<i>Helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>	<i>Helbommar</i> och <i>hinderdetektor</i>

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Väghklass (plk) (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 – 200
Bygdeväg, som korsar enkelspårig järnväg	Sth upp till 40 km/h: Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke</i> Sth upp till 40 km/h: Närsikt mindre än 10 s: <i>Ljus- och ljudsignaler</i> Sth över 40 km/h <i>Helbommar</i>		<i>Inte tillåtet</i>
Ägoväg som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Oskyddad</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Ägovägsbom</i>	Sth upp till 160 km/h: <i>Ägovägsbom</i> Sth över 160 km/h: <i>Ägovägsbom och hinderdetektor</i>	
Ägoväg som korsar två samtidigt farbara spår	<i>Ägovägsbom</i>		<i>Ägovägsbom och hinderdetektor</i>
Ägoväg + vandringsled som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Oskyddad</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Ljus- och ljudsignaler och Ägovägsbom</i>	Närsikt minst 10 s: <i>Ägovägsbom</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Ljus- och ljudsignaler och Ägovägsbom</i> Sth över 160 km/h: <i>Ljus- och ljudsignaler, Ägovägsbom och hinderdetektor</i>	
Gång- och/eller cykelbana som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke och gångfälla</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Ljus- och ljudsignal och gångfälla</i>	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke och gångfälla</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Helbommar</i>	<i>Helbommar</i>
Gång- och/eller cykelbana som korsar två samtidigt farbara spår	<i>Helbommar</i>		
Gång- och/eller cykelbana som korsar järnväg invid en vanlig väg som har <i>helbommar</i> eller <i>halvbommar</i>	<i>Helbommar</i>		
Gång- och/eller cykelbana som korsar enkelspårig järnväg invid en vanlig väg som har <i>ljus- och ljudsignaler</i>	<i>Ljus- och ljudsignaler</i>	<i>Inte tillåtet</i>	

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Väglklass (plk) (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	Sth högst 80	Sth 81 - 140	Sth 141 - 200
Gång- och/eller cykelbana som korsar järnväg med två samtidigt farbara spår invid en vanlig väg som har <i>ljus- och ljudsignaler</i>	<i>Helbommar</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Gång- och/eller cykelbana som korsar enkelspårig järnväg invid en vanlig väg som har <i>kryssmärke</i>	Närsikt minst 10 s: <i>Kryssmärke och gångfålla</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Inte tillåtet</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Vandringsled utanför tätbebyggt område som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Kryssmärke</i> Närsikt mindre än 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Ljus- och ljudsignal</i>		
Gångstig som korsar enkelspårig järnväg och som leder till enstaka fastigheter utanför tätbebyggt område	Närsikt minst 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Kryssmärke och gångfålla</i> Närsikt mindre än 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Ljus- och ljudsignal och gångfålla</i>		
Skoteröverfart som korsar enkelspårig järnväg	Närsikt minst 10 s och sth högst 160 km/h: <i>Kryssmärke med stopplikt</i> Närsikt mindre än 10 s: <i>Inte tillåtet</i>		
Plattformsövergång	När tåg måste stanna före plattformsövergången, oavsett antal spår: <i>Oskyddad med Gångfålla</i> När tåg <i>inte</i> måste stanna före plankorsningen och vid fler spår än två: <i>Inte tillåtet</i> Sth högst 40 km/h och två samtidigt farbara spår: <i>Ljus- och ljudsignaler</i> Sth över 40 men högst 80 km/h och två samtidigt farbara spår: <i>Helbommar</i> Sth högst 80 km/h och enkelspår: <i>Ljus- och ljudsignaler</i> Sth över 80 men högst 160 km/h och enkelspår: <i>Helbommar</i> Sth över 80 km/h och två samtidigt farbara spår: <i>Inte tillåtet</i> Sth över 160 km/h och enkelspår: <i>Inte tillåtet</i>		

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Väglklass (plk) (Tabell 2)	Banans hastighet, sth (km/h)		
	<i>Sth högst 80</i>	<i>Sth 81 - 140</i>	<i>Sth 141 – 200</i>
Serviceväg med regelbunden vägtrafik och som korsar järnväg med ett eller flera spår	Närsikt 10 s och sth högst 10 km/h: <i>Oskyddad</i> Sth högst 40 km/h: <i>Varningsmärke A36 och förvarningsljus eller Ljus- och ljudsignal</i> Sth högst 80 km/h: <i>Helbommar</i>	<i>Inte tillåtet</i>	
Serviceväg med sporadisk vägtrafik som korsar järnväg med ett eller flera spår Påspårningsplats	<i>Oskyddad</i>	<i>Ägovägsbom</i> (även vid sth över 200 km/h)	
Serviceväg utan vägtrafik som korsar järnväg med ett eller flera spår	<i>Stängsel, plank eller liknande</i> som förhindrar att plankorsningen kan användas för vägtrafik: <i>Oskyddad</i> (även vid sth över 200 km/h). När plankorsningen ska användas för vägtrafik: <i>Avstängt spår</i>		
Enkelspårig järnväg med nedsänkt spår i samma körfält som dubbelriktad vägtrafik, exempelvis en kombinerad väg och järnvägsbro.	Tåg måste stanna före passage och det är sedan möjligt att stanna för hinder på den gemensamma sträckningen: <i>Ljus- och ljudsignaler</i> Alternativt val: <i>Helbommar</i> Alternativt val: <i>Förenklad bevakning, alternativ 1 eller 4</i> Tåg måste inte stanna före passage: <i>Helbommar och hinderdetektor</i> Sth över 40 km/h: <i>Inte tillåtet</i>	<i>Inte tillåtet</i>	

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.5 Plankorsningar med särskilda trafikförhållanden – Tabell 3

Plankorsningar kan ha särskilda trafikförhållanden som kräver ett annat skydd än vad som framgår av *Tabell 2*. *Tabell 3* visar val av skyddsalternativ vid sådana plankorsningar där sth är över 40 km/h.

Tabell 3. Val av skyddsalternativ i plankorsningar med särskilda trafikförhållanden

Trafikförhållande	Skyddsalternativ vid sth över 40 km/h
Blockerande vägfordon	<i>Helbommar och hinderdetektor</i> <i>Helbommar och hinderdetektor med förlängd förringning</i> om det behövs av annat skäl.
Vägfordon som innebär särskilda risker	<i>Helbommar och hinderdetektor</i> <i>Helbommar och hinderdetektor med förlängd förringning</i> om det behövs av annat skäl.
Gångtrafik och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker	<i>Helbommar</i> <i>Helbommar med hinderdetektor</i> om det behövs av annat skäl
Komplicerad trafikmiljö	<i>Helbommar eller halvbommar</i> <i>Helbommar och hinderdetektor</i> om det behövs av annat skäl
Långsamtgående vägfordon	<i>Helbommar eller halvbommar med förlängd förringning</i> <i>Helbommar och hinderdetektor</i> om det behövs av annat skäl
Där det finns behov av skalskydd till ett område som behöver inhägnas	Skyddsalternativ enligt tabell 2 och i kombination med ägovägsbom. Se även <i>avsnitt 6.9.2</i> .

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.6 Alternativa val

Oavsett förhållandena på platsen gäller:

- *Varningstext "Se upp för tåg"* får sättas upp vid behov.

En plankorsning som uppfyller kraven i *Tabell 1* får förändras på följande sätt under förutsättning att den fortfarande uppfyller kraven i *Tabell 1*:

- Skyddsalternativet *oskyddad* får ändras till *kryssmärke*.
- Skyddsalternativet *kryssmärke* med tilläggsskyddet *stopplikt*, för annan plankorsning än skoteröverfart, får ändras till enbart *kryssmärke* utan att skyddsalternativet omprövas.

Tabell 2 och *Tabell 3* anger ibland flera möjliga skyddsalternativ:

- Om skyddsalternativet anges som antingen *helbommar* eller *halvbommar*: *Halvbommar* ska användas utanför tätbebyggt område på vägar där vägbredden är minst 6 meter, om inte trafikmiljön i övrigt kräver *helbommar*. *Helbommar* ska användas inom tätbebyggt område.
- Om skyddsalternativet anges som antingen *kryssmärke* eller *kryssmärke och stopplikt*: *Kryssmärke* kan kompletteras med *stopplikt* om trafiksäkerheten motiverar detta. *Stopplikt* ska undvikas där det kan ta lång tid för vägfordon att hinna över plankorsningen efter att först ha stannat.
- Om skyddsalternativet anges som antingen *förvarningsljus* eller *ljus- och ljudsignal*: *Lämpligt skyddsalternativ kan väljas med hänsyn till förhållandena på platsen*.

Det är i vissa fall möjligt att välja ett annat skyddsalternativ än vad som sägs i *Tabell 2* och *Tabell 3*:

- Det är tillåtet att välja ett skyddsalternativ som anges för en högre hastighet än banans planerade sth.
- Det är tillåtet att välja ett skyddsalternativ för *närsikt mindre än 10 s* även där villkoret *närsikt minst 10 s* är uppfyllt.
- Det är tillåtet att välja *Helbommar och hinderdetektor* istället för *Helbommar*.
- Det är tillåtet att välja *Kryssmärken* istället för *Oskyddad*.
- En *Oskyddad* plankorsning med enbart gång och/eller cykeltrafik kan föras med tilläggsskyddet *gångfålla*.
- *Ljus- och ljudsignaler* kan vid enbart gång och/eller cykeltrafik kombineras med tilläggsskyddet *gångfålla*.
- Det är tillåtet att välja *Förenklad bevakning* när förutsättningarna enligt *avsnitt 6.8* är uppfyllda.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.7 Förvarningsljus

Förvarningsljus ska finnas i dessa fall

- Där vägens hastighet över plankorsningen är större än 70 km/h.
- Där plankorsningen kan vara svår att upptäcka från varningsmärke A35.
- Om det behövs av någon annan anledning.

6.8 Förenklad bevakning

Om trafiken på banan är sådan att ett järnvägsfordon kan stanna före en plankorsning om så behövs, kan så kallad förenklad bevakning tillämpas. Förenklad bevakning kan även användas som komplement när en vägskyddsanläggning är ur funktion. Se *TDOK 2017:0367 Trafikverkets hantering av plankorsningar* och *TDOK 2016:0051, Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ, Modul 10*. Val av skyddsalternativet förenklad bevakning ska föregås av en riskbedömning avseende vägtrafik, järnvägstrafik och arbetsmiljö.

6.9 Ägovägsbom

En ägovägsbom är ständigt fälld och kan bara öppnas med nyckel eller motsvarande av en behörig person. En ägovägsbom kan också ingå i ett skalskydd för en privat fastighet.

6.9.1 Ägovägsbom för lantbruk eller motsvarande

En ägovägsbom för lantbruk hindrar inte gående att passera.

En behörig person för ägovägsbommar som förvaltas av Trafikverket är den som uppfyller något av följande krav:

- Markägare eller den som agerar i markägarens ställe och har behov att öppna ägovägsbommen.
- Underhållspersonal som sköter ägovägsbommen.
- Vägvakter.
- Underhållspersonal som ska ha tillträde till påspårningsplatser och servicevägar.
- Någon annan person om Trafikverket så beslutar.

Följande krav gäller för behörighet att få öppna en ägovägsbom som förvaltas av Trafikverket:

- Behörigheten ska vara reglerad i ett avtal med Trafikverket.
- Behörigheten ska vara personlig.
- En nyckel eller motsvarande ska vara personlig.
- Flera personer ska kunna ha behörighet till en och samma ägovägsbom.
- Behörigheten ska vara tidsbegränsad till högst fem år.
- Behörigheten för underhållspersonal ska upphöra när anställningen, kontrakt eller motsvarande upphör.

Behörigheter för nycklars giltighet ska kunna administreras centralt. Behörigheten ska upphöra automatiskt när giltighetstiden är passerad.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

6.9.2 Ägovägsbom för skalskydd

Med en *ägovägsbom för skalskydd* avses ett fysiskt hinder, exempelvis en grind, för att hindra obehörigt tillträde till ett område som behöver inhägnas. En *ägovägsbom för skalskydd* hindrar all passage i stängt läge. En *ägovägsbom för skalskydd* kan ägas och förvaltas av tredje part, medan styrutrustningen ska ägas och förvaltas av Trafikverket.

En ägovägsbom för skalskydd ska vara beroende av signalsystemet så att den stängs automatiskt när tåg närmar sig plankorsningen. Det ska vara möjligt att öppna ägovägsbommen när inget tåg närmar sig plankorsningen.

Följande krav gäller för att sätta upp en ägovägsbom för skalskydd vid en plankorsning som Trafikverket förvaltar.

Avtal mellan fastighetsägare och Trafikverket

- Hur ägovägsbommen ska utformas
- Trafikverket ansvarar för styrsignal för att stänga ägovägsbommen.
- Trafikverket ansvarar för styrsignal som medger att ägovägsbommen får öppnas.
- Signalsystemet ska kontrollera att bommen är stängd för att tillåta tågtrafik.
- Underhållspersonal ska alltid beredas tillträde för felsökning.
- Trafikverket och fastighetsägaren ska samråda om tillträde för underhåll.
- Avtalet ska vara registrerat i ett it-system, knutet till plankorsningen, vara spårbart samt förvaltas av Trafikverket.

6.10 Ljudsignaltavla

En ljudsignaltavla med tillägsskylt ”V” kan placeras före en plankorsning vid grundskyddet *Kryssmärke* eller *Oskyddad* då extra uppmärksamhet från vägtrafikanter behöver påkallas. Detta ska tillämpas restriktivt eftersom ljudsignaler från tåg kan upplevas som störande för närboende.

En ljudsignaltavla får kompletteras med en tilläggstavla *dagtid* där det är lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen.

En ljudsignaltavla får tas bort under förutsättning att kravet närsikt minst 10 s är uppfyllt.

En ljudsignaltavla ska tas bort om grundskyddet är något annat än *Kryssmärke* eller *Oskyddad*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

7 Förvaltningsdata för plankorsningar

Trafikverket ska i sin roll som infrastrukturförvaltare systematiskt förbättra arbetsmetoder för att samla in och uppdatera förvaltningsdata. Datafångst och analys av förvaltningsdata ska vara automatiserat där det är praktiskt genomförbart. Inmatningskontroller ska finnas för att minimera risken för att felaktiga data kan registreras.

Trafikverket ska inom ramen för sin myndighetsutövning även samla in relevanta data för plankorsningar som förvaltas av någon annan än Trafikverket.

It-systemet Plk-webb ska tillhandahålla förvaltningsdata för plankorsningar för alla interna användare samt för externa användare där så har avtalats.

På Trafikverkets webbplats ska det finnas en aktuell förteckning över plankorsningar.

7.1 Inventering

Vid följande förändringar i anläggningen ska plankorsningen inventeras så att data i it-systemet Plk-webb blir uppdaterade:

- Ändrat skyddsalternativ som innebär att plankorsningen ändras exteriört.
- Ändring av banans profil i höjd eller sidled.
- Byte av plankorsningens vägbeläggning i spåret.
- Ändring av vägens profil inom fordonsmagasinet, dock längst 35 m från närmaste räl.

Vägprofilen behöver inte mätas upp i de fall enbart gång/och eller cykeltrafik förekommer på vägbanan.

7.2 Löpande noteringar av risker

Följande risker ska löpande noteras i it-systemet Plk-webb

- Gång- och/eller cykeltrafik som innebär särskilda risker
- Vägfordon som innebär särskilda risker
- Långsamtgående vägfordon
- Förekomst av näringsverksamhet

7.3 Vägklass (plk)

Plankorsningens vägklass (plk) ska uppdateras i följande fall:

- Ändrat skyddsalternativ
- När plankorsningen byggs om
- När vägens ändamål förändras

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

7.4 Framkomlighetsklass

Med framkomlighetsklass menas den största fordonskombination som kan framföras *fram till plankorsningen* och sedan vidare på järnvägens andra sida.

Framkomlighetsklassen avser alltså inte plankorsningen i sig utan skicket på vägarna fram till plankorsningen. En plankorsning som Trafikverket förvaltar ska ha någon av följande framkomlighetsklasser:

- Dragbil med trailer – för maskintransporter. Längd 18–24 m.
- Lastbil med släp – Konventionell lastbil med släp. Längd 24 m.
- Lastbil med förkortat släp – Den bakre boggin kan flyttas framåt för att minska på kurvradien. Totallängden på bil och släp är 24 m.
- Lastbil utan släp – Totallängden är ca 10–12 m.
- Kortare än lastbil utan släp
- Fordon mindre än 200 kg

Framkomlighetsklassen ska uppdateras i följande fall:

- Vid ändrat skyddsalternativ
- När plankorsningen byggs om
- När vägen fram till plankorsningen byggs om
- När vägens ändamål förändras

7.5 Nationell vägdatabas NVDB

I förekommande fall ska förvaltningsdata rapporteras till den nationella vägdatabasen NVDB. Berörd aktör (till exempel kommunen) ska meddelas att data behöver uppdateras.

7.6 Plankorsningens identitet

Plankorsningar som förvaltas av Trafikverket ska ha indentitetsmärkningar avseende vägnamn, id-nummer samt kilometertal enligt banans längdmätning.

7.7 Vägnamn

I tekniska system, dokumentation samt vid kommunikation med allmänheten etc ska i första hand det vägnamn som kommunen har fastställt användas. Om sådant namn saknas kan istället ett så kallat alternativt (historiskt) namn användas. Det alternativa namnet kan också användas parallellt med det kommunala namnet om det behövs för förvaltningen. Det alternativa namnet ska då sättas inom parentes.

7.8 ID-nummer

I tekniska system och teknisk dokumentation ska plankorsningens id-nummer anges.

Vid plankorsningen ska det finnas uppgift om plankorsningens id-nummer.

7.9 Kilometertal

I tekniska system och teknisk dokumentation ska kilometertal (<km> + <m>) plankorsningens enligt banans längdmätning anges.

Vid plankorsningen ska det finnas uppgift om plankorsningens kilometertal.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

8 Uppföljning av önskade händelser och brister och trafiksäkerhetspåverkande faktorer

Trafikverket ska i sin roll som infrastrukturförvaltare systematiskt och regelbundet kontrollera att säkerheten i plankorsningarna bibehålls eller om möjligt förbättras för såväl järnvägstrafiken som den som ska korsa banan. En sådan kontroll kan leda fram till att skyddsalternativet i en plankorsning behöver ändras eller att trafikmiljön behöver förbättras.

8.1 Uppföljning av önskade händelser

Trafikverket ska regelbundet och systematiskt följa upp händelser som kan påverka säkerheten i plankorsningar där Trafikverket är infrastrukturförvaltare och/eller vägen är statlig. Informationen ska lagras i system som medger analys av specifika plankorsningar. Följande rapporterade olyckor, tillbud och tekniska fel ska kunna följas upp:

- Sammanstötning mellan vägfordon och spårgående fordon
- Personpåkörning vid en plankorsning
- Påkörning av komponenter i en plankorsning
- Obehörigt spårbedrädande vid en plankorsning
- Vägtrafikant passerar förbi fällda halvbommar (sicksackkörning), mot signal i stopp eller framför tåg där inget aktivt skyddsalternativ finns.

Om en plankorsning efter att en allvarlig händelse inträffat, bedöms ha sådana brister att händelsen sannolikt kan uppstå på nytt, ska skyddsalternativet omprövas enligt enligt *Tabell 2* och *Tabell 3*.

8.2 Uppföljning av sikt

I plankorsningar som är i drift och som Trafikverket förvaltar ska närsikten mätas minst en gång per år, oavsett skyddsalternativ.

Oavsett krav på närsikt ska skymmande vegetation inom spårområdet avlägsnas.

Närsikt minst 10 sekunder krävs utom i följande fall

- När skyddsalternativet är helbommar
- När skyddsalternativet är halvbommar
- När skyddsalternativet är ljus och/eller ljudsignal
- När tilläggsskyddet är enkel ljussignal
- När vägklass (plk) är serviceväg med sporadisk vägtrafik
- När vägklass (plk) är serviceväg utan vägtrafik
- När vägklass (plk) är påspårningsplats

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Bristen uppfyllda siktkrav uppstår i de fall kravet *närsikt minst 10 sekunder* inte uppfylls. Vid bristen uppfyllda siktkrav ska skymmande föremål noteras:

1. Röjbar vegetation inom spårområdet.
2. Röjbar vegetation utanför spårområdet.
3. Skärning/skog.
4. Byggnadsverk/trädgård/parkområde.

Om skymmande föremål inte kan tas bort inom ramen för ordinarie underhållsverksamhet ska en resurssatt handlingsplan eller motsvarande enligt *avsnitt 0* tas fram.

Om bristande sikt har åtgärdats ska närsikten mätas så snart som möjligt.

8.3 Uppföljning av fordonsmagasin

Ett fordonsmagasin är avståndet räknat 5 meter från närmaste räl och till en punkt där ett vägfordon *kan* behöva lämna företräde för annan trafik. Ett fordonsmagasin som är kortare än 30 m ska anses ha bristen *kort fordonsmagasin*.

Ett fordonsmagasin kortare än 30 meter ska åtgärdas när samtliga följande villkor är uppfyllda:

- Det är sannolikt att ett vägfordon måste lämna företräde för annan trafik.
- En fordonskombination som sannolikt trafikerar vägen är längre än 15 meter.

Ett fordonsmagasin kortare än 15 meter ska åtgärdas när följande villkor är uppfyllt:

- Det är sannolikt att ett vägfordon måste lämna företräde för annan trafik.

8.4 Uppföljning av vägprofil

En plankorsning ska anses ha bristen *farligt krön* om ett tvåaxligt fordon med axelavståndet 10 meter och med 20 cm markfrigång på en plan yta, har mindre än 5 cm markfrigång i plankorsningen.

Om en plankorsning har bristen "Farligt krön" ska någon av följande åtgärder vidtas.

- Vägens profil ändras så att bristen undanröjs.
- Ingen åtgärd om plankorsningens framkomlighetsklass är någon annan än "Dragbil med trailer". Detta ställningstagande ska registreras i Plk-webb.
- Ingen åtgärd om det finns varningsmärken som uppmanar förare med maskintrailer att välja en annan färdväg än den över plankorsningen. Detta ställningstagande ska registreras i Plk-webb.
- Annan åtgärd som undanröjer risken för en oönskad händelse. Detta ställningstagande ska registreras i Plk-webb.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

8.5 Brist näringsverksamhet

Bristen näringsverksamhet ska anses finnas i de fall en sådan notering finns i it-systemet Plk-webb och där inget av nedanstående gäller:

- Skyddsalternativet är helbommar
- Skyddsalternativet är halvbommar
- Skyddsalternativet är ljus och/eller ljudsignal
- Vägklass (plk) är serviceväg med regelbunden vägtrafik
- Vägklass (plk) är serviceväg med sporadisk vägtrafik
- Vägklass (plk) är serviceväg utan vägtrafik
- Vägklass (plk) är påspårningsplats
- sth är mindre eller lika med 40 km/h

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

9 Resultat och dokumentation

Utredningar och åtgärder enligt denna riktlinje ska dokumenteras och vara spårbara.

9.1 Trafikverkets plankorsningar

Planerade och genomförda förändringar i en plankorsning ska registreras i it-systemet Plk-webb för att tillgodose kravet på spårbarhet och uppdatering av förvaltningsdata.

9.2 Åtgärd, handlingsplan

Åtgärder som är komplexa, kostsamma och/eller har lång genomförandetid ska dokumenteras i en resurssatt handlingsplan. En handlingsplan ska vara beslutad, diarieförd och innehålla följande:

- Åtgärdsbehov som föranleder att en handlingsplan måste upprättas.
- Tidsfrist för åtgärden.
- Hur åtgärden ska finansieras.
- Eventuella provisoriska åtgärder som kan vidtas inom tidsfristen.
- Hur åtgärder ska registreras och följas upp.

9.3 Registrering av beslut enligt Vägmärkesförordningen (2007:90)

Ett beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90)*, 1 kap 8§, ska vara skriftligt, diariefört och registrerat i it-systemet Plk-webb.

9.4 Registreringsprincip

En plankorsning ska registreras som en och samma individ i följande fall:

- Flera parallella körbanor finns (till exempel en gång- och/eller cykelbana invid en vanlig väg)
- När plankorsningen omfattar mer än ett spår
 - och det inbördes avståndet mellan två spår (räknat till respektive spårmitt) är kortare än 40 meter
 - och där det mellan spåren inte går att välja någon annan färdriktning än att fortsätta över nästa spår.

Fler än en plankorsning ska registreras i följande fall

- Vid parallella spår där det mellan spåren går att välja någon annan färdriktning än att fortsätta över nästa spår (till exempel för att nå en plattform som är belägen mellan två spår).

9.5 Övriga plankorsningar

Skyddsalternativ för plankorsningar som finns registrerade i Plk-webb ska hållas uppdaterade.

Ett beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90)*, 1 kap 8§, ska vara skriftligt och diariefört. Beslutet ska också vara registrerat i it-systemet Plk-webb om plankorsningen finns i detta system.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

10 Beslut enligt Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)

10.1 Infrastrukturförvaltarens beslut

Infrastrukturförvaltaren beslutar vid behov att förändra järnvägsanläggningen för att uppfylla krav på tillgänglighet och säkerhet. Exempel på förändring i plankorsningar kan vara komplettering med cykelbanor, bygga en ny plankorsning eller slopa en plankorsning.

Beslut att förändra en plankorsning följer den ordinarie beslutsprocessen. Ett sådant beslut kan innebära framtagande av utredningar, bygghandlingar, riskanalyser och så vidare.

Beslut att förändra en plankorsning som förvaltas av Trafikverket ska vara registrerat i Plk-webb. Underhållsarbeten eller utökning av en enstaka signal behöver inte registreras i Plk-webb.

10.2 Myndighetsbeslut

Beslut att sätta upp eller ta bort kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler, helbommar eller halvbommar i en korsning med järnväg fattas av Trafikverket enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90), 1 kap 8§*, oavsett vem som är infrastrukturförvaltare eller väghållare. Vid en korsning med spårväg fattar kommunen beslutet. Ett beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90)* ska fattas när förändringen i plankorsningen är planerad och det finns ekonomiska förutsättningar för ett genomförande. Beslutet ska registreras i it-systemet Plk-webb (om plankorsningen finns registrerad där). Ett beslut är bindande och måste genomföras.

Uppsättning eller nedtagning av kryssmärken, ljussignaler, ljudsignaler, helbommar eller halvbommar i en korsning kräver inte något myndighetsbeslut så länge som skyddsalternativet inte förändras.

Trafikverket tillämpar rutinen *TDOK 2012:1180, Plankorsningar – Myndighetsbeslut* vid handläggning av ett beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90)*. Trafikverket behöver då ha kännedom om nuvarande trafikförhållanden samt kända framtida förändringar av dessa.

Om Trafikverket förvaltar plankorsningen ska beslutet överensstämja med vad som sägs i denna riktlinje. Om någon annan infrastrukturförvaltare (spårinnehavare vid spårväg) förvaltar plankorsningen ska beslutet överensstämja med dennes motsvarande regelverk. Om ett sådant regelverk saknas tillämpas istället denna riktlinje.

Beslutet ska innehålla uppgift som entydigt pekar ut plankorsningens position, vad som ska tas bort och vad som ska sättas upp samt vilka regelverk som har tillämpats vid handläggningen. Det ska också innehålla uppgift om hur beslutet kan överklagas.

Beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90)* gäller tills vidare men måste omprövas om trafikförhållandena förändras väsentligt. En väsentlig förändring kan exempelvis vara en ny gång- och cykelväg invid en befintlig plankorsning. Utökning av en befintlig anläggning med ytterligare enstaka signaler är inte en väsentlig förändring.

Vid beslut enligt *Vägmärkesförordningen (2007:90)* ska kommunen eller den statliga väghållningsmyndigheten informeras om att övriga vägmärken (t.ex. *A35 varning för järnvägs korsning med bommar*) ska sättas upp eller tas bort.

Kommunen eller länsstyrelsen beslutar om stopplikt enligt *Trafikförordningen (1998:1276)*.

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

11 Referenser

SFS 1971:948	Väglag
SFS 1993:1617	Ordningslagen
SFS 1998:808	Miljöbalken
SFS 1998:1276	Trafikförordning
SFS 2001:651	Trafikförordning om vägtrafikdefinitioner
SFS 2004:519	Järnvägslagen
SFS 2007:90	Vägmärkesförordning
SFS 2010:900	Plan- och bygglag
TDOK 2010:14	Trafikverkets interna föreskrifter om Arbetsordning
TDOK 2011:2	Förvalta Trafikverkets säkerhetstillstånd/säkerhetsstyrningssystem
TDOK 2012:1180	Plankorsningar – Myndighetsbeslut enligt Vägmärkesförordningen (SFS 2007:90)
TDOK 2014:0116	Avveckling av järnväg
TDOK 2015:0309	Trafikbestämmelser för järnväg, Modul 12, A-skydd
TDOK 2016:0045	Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ, Modul 7
TDOK 2016:0051	Trafikbestämmelser för järnväg, TTJ
TDOK 2017:0367	Trafikverkets hantering av plankorsningar
TDOK 2020:0126	Plankorsning, siktmätning
TDOK 2020:0236	Metod för riskhantering vid ändringar gällande trafiksäkerhet järnväg (CSM RA)
TRVINFRA-00304	Plankorsningar
VGU	Publikation, Vägars och Gators Utformning Gällande version finns på Trafikverkets hemsida
Trafikverkets Publikation 2015:237	Utformning av den fysiska miljön på stationer för personer med funktionsnedsättning ISBN 978-91-7467-878-9
Trafikverkets publikation 2020:089	Projektering och byggande av enskilda vägar
Publikation MSB 262	Säkerhetsguide för evenemang

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Versionslogg

Fastställd version	Dokumentdatum	Ändring	Namn
Version 1.0	2015-10-01	Nytt dokument	Helena Rådbo
Version 2.0	2017-06-27	Krav för befintliga plankorsningar har införts	Helena Rådbo
Version 3.0	2018-09-01	Text om spårväg borttagen (pga ändrad Vägmarkesförordning). Förtydligande avseende: vägvakter, ägovägsbom, ljudsignaltavla samt uppföljning av sikt, fordonsmagasin och vägprofil.	Helena Rådbo
Version 4.0	2019-07-01	Version 4.0 aldrig publicerad på grund av fel i systemverktyg.	Mats Holmberg, Ev
Version 5.0	2019-08-01	Avsnitt 5 ändrat, <i>Ompröva ett skyddsalternativ</i> omskrivet och flyttat från avsnitt 7 avsnitt 6.1 Vägklass (plk) <i>Serviceväg utan vägtrafik</i> införd avsnitt 7.6 <i>Åtgärd, handlingsplan</i> införd	Helena Rådbo

TDOK-nummer
TDOK 2015:0311

Version
7.0

Version 6.0	2020-06-01	Vägklass (plk) <i>Ägovägsbom + vandringsled</i> införd. Avsnittet "Ompröva ett skyddsalternativ" förtydligat. Krav vid tillfälliga åtgärder förtydligade. Text om ägovägsbom förtydligad.	Helena Rådbo
Version 7.0	2021-06-01	Vägklass (plk) <i>Bygdeväg</i> införd Förtydligat krav vad som ska gälla vid ombyggnad av en befintlig plankorsning. Plankorsningens trafikmiljö förtydligad. Krav på åtgärder när järnvägstrafiken väsentligen och varaktigt har minskat Krav på förvarningsljus. Nya avsnitt "Förvaltningsdata" och "Framkomlighetsklass". Brist "Näringsverksamhet" införd.	Helena Rådbo